

Vendégszektor

A sportvezetés pedagógiai munka – beszélgetés a sport minden területét megjárta Domonkos Annával

„... a gyerekeknek azt szoktam mondani, hogy ha elkezdenek sportolni, a legfontosabb a rendszeresség, mert a kihagyás megbosszulja magát. Az edzőknek pedig azt tanácsolom, hogy ne csak szakmailag foglalkozzanak a gyerekekkel, hanem az egész embert kezeljék, teremtsenek jó légkört, motiválják a kicsinyeket ...”

Sportújságírói pályám elején első sportpolitikai (egykor volt ilyen) „nagyinterjúmat” az akkori sportvezetés (OSH) elnökhelyettesével, Domonkos Annával készítettem. Mintha nem telt volna el azóta több mint két évtized, Domonkos Anna ma is ugyanolyan szenvedéllyel mondja el figyelemre méltó véleményét a sport, ezen belül az evezés helyzetéről.

„A rendszerváltás előtt a legrosszabb sportpolitikai döntések egyike volt, amikor az evezősportot kitelepítették a központból a kis Dunára, ami azért örökség, mert földrajzilag nem mindegy, hova, milyen messze jár sportolni a gyerek. Most is azért küzdök kollégáimmal, hogy a Margitszigeten megmaradjon az evezés. Meggyőződésem, hogy ennek a szigetnek sportszigetnek kellene lennie. 2015-ben a vizes világbajnokság miatt ki kellett költöznünk az addigi otthonunkból, hiába írtunk levelet még a miniszterelnök úrnak is. Jelentős bérleti díjért kaptunk egy lepukkadt épületet, amit kifestettünk, villanybojlert vettünk bele, társadalmi munkában lakhatóvá tettük, mert ha a pesti oldalra kerültünk is, azért a Margitszigeten vagyunk. Mindent a gyerekekért csinállok. A szülők nagyon hálásak azért, hogy gyermekeik a szabadidejüket

edzői felügyelet mellett, egészségesen, jó közösségben töltik - mondja, majd a jelen gondjainak részletezése után elmeséli, mikor szeretett bele a sportágba.”

„Tizenhat évesen ismerkedtem meg az evezéssel, akkoriban nem kezdtek korán sportolni a gyerekek, no és az evezés sosem volt a kisgyerekek sportja, mert megfelelő erő kell hozzá. Mátyásföldön jártam gimnáziumba, és az akkori Ikarus pályán kipróbáltam az atlétikát és a teniszt, de egyik sem ragadott meg. Mozogni viszont nagyon szerettem, Rákosszentmihályról, ahol laktunk, biciklivel jártam az iskolába. Az evezéssel a véletlen hozott össze. Mivel szegények voltunk, hogy legyen egy kis pénzem, mindig volt tanítványom. Az egyik azt kérdezte egyszer, hogy nincs-e kedvem kipróbálni az evezést, ugyanis az ő nagybátyja a Margitszigeten működő Vörös Meteor Csemege evezőseinek a technikai vezetője. Elkezdtük az evezést, ám ő két hét múlva feladta, nekem viszont annyira megtetszett, hogy ottragadtam. Jól éreztem magam, csodálatos emberek vettek körül, dr. Szendey Béla, az első magyar Európa-bajnok volt az első edzőm. 1957 tavaszán kezdtem az evezést és 1960-ban már válogatott lettem. Ma is csodálkozom ezen, de az akkori ifi bajnokság legjobbjai mind bekerültek a válogatottba, edzőtáborokba is vittek minket. Európa Bajnokságon 1961-ben indultam először négypárevezősben, negyedik lettünk. Pap Jenőné volt a példaképem, nagy élmény volt vele együtt edzeni. Az 1962-es berlini Európa-bajnokságon ő már nem indult, de nem neveztek senkit egypárevezősben, engem viszont kivettek tartalékként. Előtte a nemzetközi versenyt megnyertem Berlinben, el tudod képzelni, milyen érzés volt, hogy bár ott voltam az Eb-n, csak a partról nézhettem a versenyt” – mondja és megtelik könnyel a szeme. „Ez máig fáj, mert nagy lehetőséget vettek el tőlem, fiatal voltam és lelkes. De bármelyik magyar lány dobogós lett volna! A csalódottságon az akaraterőm segített túl, hogy azért is megmutatom! A következő két Eb-n bronzérmet szereztem Pekanovits Máriával kétpárban, majd pályafutásom csúcsaként 1965-ben egypárevezősben. Akkor már minden hazai versenyt én nyertem, ezért választhattam, hogy miben indulok az Európa-bajnokságon. A kétpár után már nagyon vágytam arra, hogy egyedül is bizonyítsak. A papírforma szerint, és ha összejönnek a dolgok, aranyérmes lehettem volna, de nem volt szerencsém, egy másodperccel kaptam ki a győztestől. Szakif-ben még nem volt nagy nemzetközi rutinom, az volt az első jelentős versenyem. Evezésben háttal ül a versenyző, nem látja az ellenfeleket, és az edzőm is távol volt, nem tudott a

biztatásával segíteni nekem. Még két egyéni negyedik helyezést szereztem, de már egyre nehezebb volt összeegyeztetni a sportolást a munkával és a családdal, ezért 1967-ben befejeztem a pályafutásom. Igaz, a mexikói olimpia magyar evezős sikerei hatására vissza akartam térni, de nem sikerült. Én mindig két dologra tudtam egyszerre koncentrálni: kezdetben a tanulásra és az evezésre, aztán a munkára és az evezésre. Amikor megszületett a lányom, hiába segített sokat a férjem, nem bírtam három területen helyállni, maradt a munka és a család..

Persze, az evezéstől nem tudott elszakadni, ha nem is versenyzőként, szervezőként, mindezeként a sportág mellett maradt.

„Az 1980-as évek elején, amikor Évi lányom 16 éves lett, sportágot kellett választania. Az egykori Csemege evezős szakosztályát akkor alakította újjá megszállottként dr. Szecső Lajos, engem felkért szakosztályvezetőnek úgy, hogy szinte a nulláról indultunk. Edzőnek megnyertük a hetvenvalahány éves dr. Baja Hugót, a régi evezősök, így én is, pedig hozták a gyerekeiket. Férjem

1983-as halála után elgondolkodtam, hogy folytassam-e ezt a munkát, de a gyerekeim biztatásra csináltam tovább, és jól tettem, hogy így döntöttem. Az úszóház még megvolt a budai oldalon, a szülők pedig nagyon lelkesek és hálásak voltak. Mindent a gyerekekért tettem, nemcsak a sajátjaimért, mert nagyon jó közösség alakult ki. Számomra a sportvezetés is pedagógiai munka volt, ahogy minden, amit csináltam az életemben. Első elemista korom óta csak a tanítást tudtam elképzelni magamnak, mert annyira magával ragadott, ahogy a tanító nénink magyarázott nekünk a katedráról..

Ahogy annak idején az evezésbe, az állami sportirányításba is a véletlen révén került.

„Egyetemi évfolyam-találkozónk volt, amelyre eljött egykori csoporttársam, Glatz Ferenc művelődésügyi miniszter is, akivel sokat beszélgettünk. A sport az ő irányítása alá tartozott és egy kis idő múlva telefonáltak a minisztériumból, mert munkatársakat kerestek. Gondolom, nálam jó ajánlólevél volt, hogy sportolóként és sportvezetőként is sok tapasztalatot szereztem, tudtam, ho-

gyan kell felépíteni a semmiből egy szakosztályt, láttam, sőt a saját bőrömről tapasztaltam a sportvezetés hibáit. A gyerekeim biztatására igent mondtam a felkérésre, így lettem a sporthivatal elnökhelyettese. Az volt a rendszerváltás előtti első és egyben utolsó szakértői kormány, mindenki mestere volt a maga területének. Tudtam, hogy nem lesz hosszú életű a működésünk, és nem mondhatom, hogy sok eredményt értünk el, mert kevés volt az időnk és a lehetőségünk, de így is szép időszaka volt az életünknek, sok értékes embert ismertem meg. Mi kezdtük el a sporttörvény előkészítését, sajnálom, hogy azt a munkát nem tudtuk végigcsinálni. Ott voltam annak a törvénynek a bölcsőjénél is, hogy az szja egy százalékából részesülhessenek a sportegyesületek is. Ezt nagy eredménynek tartom. A TAO-támogatás viszont szerintem mindennél igazságtalanabb dolog, megszünteti a sport demokratizmusát. Az, hogy csak az úgynevezett látványsportok, a labdajátékok részesülhetnek a TAO-ból, a „kis sportágak” esetleges támogatóit elriasztja, máshová irányítja. Azokra a sportágakra is jobban kellene figyelni, amiket nem lehet az iskola falai között üzni, hanem a természetben, a jó levegőn, mint például az evezést. Az evezés nem kap TAO-támogatást, és bár több pénz jut ide is, mint korábban, mégsem nyugodt az életünk, mert sok felesleges adminisztrációval, bürokratikussal intézkedésekkel, a különböző hatósági díjak állandó emelésével nehezítik a munkánkat. Elmondani sem tudom, hányféle engedélyt kell beszerezni a létezésünkhöz a kikötési és műszaki engedélyektől kezdve, és azokat állandóan megújítani! Éppen törvénymódosítást szeretnénk kezdeményezni, hogy csökkentsék a terheinket. És tudod, mi nem tetszik még? A centralizáció, mert ez rendszertől független. A sport lényege a konkurencia, a versenyzésből jön az eredmény. A mamutegyesületek nem viszik előre a sportot. Ma is tartom, amit elnökhelyettesként is vallottam, hogy a sok szakosztályos klubokban a foci elviszi a pénzt, máshová alig jut. Az ideális az egy szakosztályos klub, ahol még létezik összetartozás, közösségi szellem. Persze, pénz is kell hozzá! Nem is kevés, de támogató is könnyebben akad, például szülők, régi evezősök, ha pontosan tudják követni a felajánlott pénzük útját. „

Domonkos Anna pályázatokat ír, intézi klubjának az adminisztrációját, mindezt társadalmi munkában – megint csak a gyerekekért, a szülőkért. Emellett három unoka boldog nagymamája és nyugdíjasként újból visszatért a versenyzéshez.

„Nyugdíjba vonulásom után elkezdtem

újra sportolni, amire addig nem volt időm. Hetente egyszer futok, évente egyszer egy baráti társasággal elmegyünk síelni. Képzeld, egykori példaképemet, Pap Kornélit (Pap Jenőné – a szerző) én csábítottam el síelni, hetven évesen kezdte és tíz évig járt velünk. És persze az örök szerelmem, az evezés! Veteránként négyszer leveztem a Budapest-Baja távolságot egy nap alatt. Azt szoktam mondani, hogy régen azért edzettem, hogy jól szerepeljek a versenyeken, ma pedig azért indulok versenyeken, hogy rákényszerítsem magam a rendszeres evezésre, vagyis ma már nem cél, hanem eszköz a verseny. Sokat vagyok az unokákkal is, főleg lányom kislányával, mivel neki nincs más nagyszülője. Szeretném, ha az unokák is eveznének, mint egykor a lányom és a fiam, de nem akarom erőltetni, döntsenek ők. Az evezésben az a szép, hogy nem test elleni küzdelem, a csapathajóban pedig egymásra vagyunk utalva, egymásért küzdünk. A gyerekeknek azt szoktam mondani, hogy ha elkezdenek sportolni, a legfontosabb a rendszeresség, mert a kihagyás megbosszulja magát. Az edzőknek pedig azt tanácsolom, hogy ne csak szakmailag foglalkozzanak a gyerekekkel, hanem az egész embert kezeljék, teremtsenek jó légkört, motiválják a kicsinyeket. Az edzősködést én elsősorban pedagógiai munkának tekintem. Meggyőződésem, hogy a fiatalok nevelésének szerves része kell hogy legyen a sport, mert ez testi-lelki fejlődésükre, jellemükre, egész életükre pozitív hatással van, ezért a sportszervezést is fontos pedagógiai munkának tekintem. Valaha szerettem volna edző lenni, de akkor ki intézné az egyesület egyéb ügyeit? A pályázatírások során kerültem közel Dawn-kóros gyerekekhez, akiknek evezés-oktatásával most már egyre több helyen foglalkoznak. A felnőttek evezés oktatását is elsőként mi indítottuk el az 1990-es évek végén. Ma már más klubokban is egyre többen eveznek kedvtelésből, „csak” az egészségükért. „

„Hogy még mit szeretnék? Megfogadtam, hogy megírom Egyesületünk történetét, a sok hányattatást, megszüntetést-újjaélesztést és az örömeiket – már csak idő kellene hozzá!”

Füredi Marianne

Névjegy

Dr. Domonkos Anna (Szántó Györgyné)

Született: 1941. június 12., Budapest

Kiemelkedő eredményei: Három Európa-bajnoki bronzérem (1963, 1964 – kormányos nélküli kétpárevezős, 1965 – egypárevezős)

és három 4. hely. Többszörös magyar bajnok. Két alkalommal (1964, 1965.) az Év evezőse volt, 1968-ban megkapta „A Magyar Népköztársaság Érdemes Sportolója” címet, 1996-ban a „Magyar Köztársasági Sportdíjat” Klubja: VM Csemege

Életútja: Tanulmányait az ELTE BTK történelem szakán végezte, ahol a későbbiekben 25 évig tanított. Ezzel párhuzamosan 5 évig a Művelődési Minisztériumban, később, 1983–89 között főszerkesztőként a Kosuth Kiadóban dolgozott. Doktoriját az ELTE-n, kandidátusi tudományos fokozatát a Moszkvai Lomonoszov Egyetemen szerezte. Társadalmi munkában és főfoglalkozásban is aktív sportvezető. 1989–90: Az Országos Sport Hivatal (OSH) elnökhelyettese. 1990–91: A Nemzeti Sport újságírója.

Tagja volt a rendszerváltás után megalakult Nemzeti Ifjúsági és Szabadidősport az Egészségért Alap első kuratóriumának.

1991–97: A Magyar Evezős Szövetség főtitkára. Ebben az időben az alaptevékenységen túl a sportág életében három rendkívüli esemény megszervezését irányította: 1993 - FISA (Nemzetközi Evezős Szövetség) rendkívüli kongresszusa Budapesten; 1993 - a MESZ fennállása 100. évfordulójának ünnepi rendezvényei; 1996 - Veterán világbajnokság Velencén.

Társadalmi munkában sportszervezőként az 1970-es évek eleje óta aktív. 1970–1972 és 1983–1989: a VM Csemege SK evezős szakosztály vezetője, amelynek a bázisváltalat által történt megszüntetése (1989) után sporttársaival megalapította az önfennálló módon működő Danubius Evezős Klubot. Ez a klub 1991-ben egyesült az 1949-ben betiltott és 1990-ben újjáalakult gróf Széchenyi István által alapított Nemzeti Hajós Egylettel. A Danubius Nemzeti Hajós Egylet alelnökeként a margitszigeti evezőssport fennmaradásáért küzd.

1997–2001 között tagja volt a MESZ elnökségének.

1997–2011 között a Budapesti Evezős Szövetség alelnökeként társadalmi munkában végezte a szövetség menedzselését, adminisztrációját, a fővárosi evezős rendezvények és versenyek szervezését.

„A Főváros sportéletében kifejtett kiemelkedő jelentőségű munkássága elismeréseként” 2010-ben a „Budapest Sportjáért Em-lékgyűrű” kitüntetésben részesült.

2005-től a MESZ Hagyományörző Bizottságában is tevékenykedik.